

1. Obiekt

SUCHY ZBIORNIK PRZECIWPOWODZIOWY "MYSŁAKOWICE"

2. Czas powstania

1908-1912

3. Miejscowość

MYSŁAKOWICE

11. Widok zapory ciężkiej od strony dolnej wody, neg. 1000/385/6, zapora z urządzeniami zrzutowymi, neg. 1000/384/4, orientacja

4. Adres

Mysłakowice
potok Łomnica km 7 + 500

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

gmina Mysłakowice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Erdmannsdorf (do 1945 r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Jelenia Góra

8. Właściciel i jego adres

Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej we
Wrocławiu
Wrocław, ul. Norwida 34

9. Użytkownik i jego adres

ODGW Wrocław
Inspektorat Wodny w Jeleniej Górze
58-500 Jelenia Góra, ul. Podgórna 9
tel. 0-75 752-65-37

10. Rejestr zabytków

Nr

data

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Budowa systemu suchych zbiorników przeciwpowodziowych na potokach i rzekach sudeckich stanowiła element szerszego programu związanego z ochroną przeciwpowodziową Śląska. W 1897 roku prowincję nawiedziła powódź, która zalała znaczne tereny. Z inicjatywy ówczesnego nadprezydenta Śląska Hermanna Hatzfeldta opracowano kompleksowy program ochrony przeciwpowodziowej zakładający budowę szeregu zbiorników na sudeckich dopływach rz. Odry. Projekt opracował profesor Otto Intze. Rozwinięty został w biurze Hermanna Dewidowa w Hanowerze (o tradycjach związanych z budownictwem hydrotechnicznym od 1876 r.).

Realizację inwestycji rozpoczęto dopiero po powodzi 1904 roku (wówczas na podstawie Ustawy o Ochronie Przeciwpowodziowej z 3 lipca 1900 r. przyznano znaczne środki finansowe). Budowę zbiorników w 1/5 finansowanych przez Zarząd Prowincji a w 4/5 przez państwo rozpoczęto w 1906 roku. Już w 1908 roku oddano do eksploatacji zbiorniki w Sobieszowie (rzeka Kamienna) i Cieplicach (potok Wrzosówka). Budowę zbiornika na Łomnicy w Mysłakowicach zakończono w 1912 roku. Prace prowadziła firma Tiefbau G.m. b. H. z Berlina i Carl Brandt Betonbau z Düsseldorfu (filia firmy we Wrocławiu). Prace zakończono w 1912 roku. W 1912 roku zakończono również budowę systemu czterech zapór przeciwrumowiskowych na Łomnicy, które miały za zadanie przeciwdziałać nakładaniu się fali powodziowej z Łomnicy i Łomniczki, poprzez utworzenie na obydwu ciekach małej retencji i osłony przeciwrumowiskowej powyżej zbiornika w Mysłakowicach.

Podjęcie inwestycji związanej z budową systemu osłony przeciwpowodziowej podsudecia (zbiornika w Mysłakowicach, Sobieszowie, Cieplicach, Krzeszowie, Bukówce i szeregu innych) aktywizowało gospodarstwo region, dawało zatrudnienie wielu firmom miejscowym. Tak np. elementy konstrukcyjne (mechanizmy zasuw, pomosty) wykonywała firma Maschinenbau-Aktiengesellschaft vorm. Starke & Hoffmann z Jeleniej Góry i Füllner Maschinenbauanstalt z Cieplic.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Zbiornik suchy, przeciwpowodziowy położony jest w km. 7 + 560 potoku Łomnica. Potok Łomnica jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Bóbr. Do potoku wpadają następujące potoki: Jeglica poniżej zlewni zbiornika, Łomnica Wielka, Łomniczka i Skałka. Źródła potoku znajdują się na grzbiecie Karkonoszy. Jest to potok o charakterze górskim (gwałtowne zmiany ilości spływającej wody i znaczny spadek podłużny doliny). Potok Łomnica na znacznej długości jest uregulowany, a na odcinku ujściowym jest lokalnie obwałowany. Powierzchnia całkowita zlewni potoku wynosi 127 km², a powierzchnia zlewni na przekroju zbiornika wynosi 49,6 km². Maksymalny przepływ w przekroju zbiornika wynosi 190 m³/s. Pojemność zbiornika wynosi przy maksymalnym poziomie piętrzenia 398,10 m npm (60 cm ponad krawędź przelewu) 3,56 mln m³. Zbiornik położony jest na południe od miejscowości Mysłakowice (bezpośrednio za zabudowaniami Mysłakowic), w lewo od drogi Mysłakowice-Miłków.

Zbiornik tworzą wody potoku Łomnica podpiętrzone zaporą, w którą wbudowane są urządzenia upustowe.

Zapora. Zapora wykonana jest jako nasyp ziemny o przekroju trapezowym z koroną o szerokości 4,0 m. Długość zapory wynosi ok. 1,5 km. Wykonana jest jako nasyp ziemny o średniej wysokości ok. 10 m. Zapora posiada ekran gliniasty od strony odwodnej. Nachylenie skarpy odwodnej wynosi 1 : 4, odpowiedniej 1 : 2 od korony do ławeczki i 1 : 3,33 poniżej ławeczki. Rzędna korony zapory ziemnej na poziomie 598,80 m npm. Korona wyniesiona jest 0,70 m ponad maksymalny poziom piętrzenia. W korycie potoku Łomnica zabudowana jest sekcja zapory ciężkiej z kamienia granitowego na zaprawie cementowej. Wysokość zapory ciężkiej wynosi 4,70 m (do poziomu przelewu powierzchniowego) zapora składa się z dwóch przyczółków wbudowanych w zapory ziemną. Długość zapory ciężkiej wynosi 84 m.

Urządzenia zrzutowe zbiornika. Urządzenia zrzutowe zbiornika stanowią: przelew, upust dolny na potoku Łomnica, upust górny na potoku Łomnica i upust wałowy na potoku Miłkówka.

Upust dolny. Usytuowany w korycie potoku Łomnica. Wykonany w sekcji zapory ciężkiej jako otwór sklepiony ze starannie obrobionych ciosów kamiennych. Szerokość otworu 3,0 m. Wysokość w kluczu 1,25 m. Powierzchnia całkowita otworu 3,31 m². Maksymalna zdolność upustowa 21,9 m³/s. Otwór upustu zamykany jest stalową zasuwą płaską o napędzie ręcznym. Urządzenie napędowe umieszczone jest na murowanym filarze, wyniesionym nad zaporę. Obsługa zasuw ze stalowego pomostu roboczego (kładki prowadzonej od lewego przyczółka zapory ciężkiej).

Upust środkowy. Usytuowany jest przy lewym przyczółku zapory ciężkiej. Wykonany jako otwór sklepiony ze starannie obrobionych ciosów kamiennych. Szerokość otworu 3,0 m. Wysokość w kluczu 1,05 m. Powierzchnia całkowita otworu 2,71 m². Maksymalna zdolność upustowa 17,3 m³/s. Otwór upustu zamykany jest stalową zasuwą płaską o napędzie ręcznym. Urządzenie napędowe umieszczone jest na murowanym wyniesieniu lewego przyczółka zapory. Do urządzenia dostęp bezpośredni ze schodów prowadzonych po skarpie zapory ziemnej.

Przelew. Przelew stanowi górny próg zapory ciężkiej usytuowanej w dolinie potoku Łomnica. Zapora wykonana jest jako ciężka betonowa budowla z okładziną z ciosów kamiennych. Krawędzie przelewu z ciosów granitowych. Długość przelewu 84,0 m. Zdolność przepustowa przelewu przy najwyższym, dopuszczalnym piętrzeniu 105,8 m³/s.

Przepust wałowy. Przepust wałowy położony jest w korycie potoku Miłkówka (w prawym skrzydle zapory ziemnej). Długość przepustu 51,6 m. Otwór sklepiony o powierzchni całkowitej 1,90 m². Maksymalna zdolność przepustowa 15,0 m³/s. Przepust zamykany jest zasuwą płaską, stalową o napędzie ręcznym. Mechanizm napędowy umieszczony jest na betonowej rampie prowadzonej od korony zapory ziemnej. Skarpy rampy przykryte nazizmem. Koryto potoku po stronie dolnej wody z niecką wypadową zamkniętą ekranem murowanym z ciosów kamiennych.

Poza opisanymi urządzeniami spustowymi w zaporze wbudowane są jeszcze dwa przepusty wałowe obecnie nieużytkowane. Przepust położony ok. 270 m w kierunku lewego brzegu koryta potoku Łomnica o przekroju kołowym średnicy 125 mm zamykany zaworem o napędzie ręcznym. Długość przepustu 39,0 m. Przepust wałowy położony ok. 600 m w kierunku lewego brzegu koryta potoku Łomnica o długości 55,0 m i średnicy ok. 200 mm, zamykany zaworem o napędzie ręcznym.

<p>14. Parametry zbiornika</p> <p>powierzchnia max. - 101,00 ha pojemność max. - 3,56 mln m³</p>	<p>15. Parametry zapory</p> <p>długość w koronie - 1,5 km</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>suchy zbiornik przeciwpowodziowy</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>suchy zbiornik przeciwpowodziowy</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie</p> <p>W okresie eksploatacji zbiornika stale prowadzone są bieżące remonty eksploatacyjne w oparciu o harmonogram umieszczony w "Instrukcji gospodarki wodnej, eksploatacji i utrzymania - Suchy zbiornik przeciwpowodziowy Mysłakowice". Prowadzone są przeglądy i konserwacja mechanizmów, prace utrzymaniowe na korpusie zapory ziemnej i konserwacja (czyszczenie czaszy zbiornika).</p> <p>W 1993 roku wymieniono pomost obsługowy urządzeń zrzutowych.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan techniczny zapory ziemnej jest dobry. Sekcja zapory ciężkiej wymaga jedynie zabiegów konserwacyjnych polegających na poprawieniu stanu technicznego okładzin kamiennych, spoinowania. Na ciosach kamienia widoczne ślady wyługowanego wapna.</p> <p>Stan techniczny zasuw i urządzeń mechanicznych do ich podnoszenia w dobry. Pomost roboczy i stalowe bariery pokryte nowymi powłokami malarskimi.</p> <p>Oczyszczenia wymaga koryto potoku Łomnica w obrębie niecki wypadowej urządzeń zrzutowych zbiornika.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Zapora i suchy zbiornik przeciwpowodziowy prezentuje walory historyczno-techniczne, architektoniczne i krajobrazowe. Kwalifikuje się do ochrony prawnej jako dobro kultury narodowej - wpis do rejestru zabytków.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utrzymać bryłę, konstrukcję, elewacje zapory oraz związanych z nią budowli i mechanizmów zrzutowych, zasuw, kładki, etc. - Roboty konserwacyjne i remontowe prowadzić w oparciu o tradycyjne technologie i materiały. - Zakresy i technologie prowadzenia prac remontowych uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Dokumentacja projektowa zbiornika z lat 1908-1911, w: archiwum Inspektoratu Wodnego ODGW w Jeleniej Górze.
- Ocena stanu technicznego 9 suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zlewni Bobru i Kaczawy oraz zapory przecwrumowiskowej w Karpaczu - Suchy zbiornik przeciwpowodziowy Mysłakowice na potoku Łomnica, Wrocław 1987, w: archiwum ODGW we Wrocławiu.
- Instrukcja gospodarki wodnej, eksploatacji i utrzymania - suchy zbiornik przeciwpowodziowy Mysłakowice, Wrocław 1987, w: w Dziale Technicznym i Eksploatacji ODGW Wrocław.

22. Bibliografia

- F. Eberts, Die Schlesischen Talsperren und Stauweiher, w: Zeitschrift für die Gesamte Wasserwirtschaft, Heft 3 z 5 lutego 1908 r. str. 33-36 i Heft 4 z 20 lutego 1908 r. s. 49-53.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- K. Ch. Kasper, "Den Wogen zum Trutz" - Die schlesischen Talsperren im Flußgebiet des Bober und des Queis von anno dazumal bis 1945, - Mit einem Rückblick auf die Hochwasserflut vom 30 Juli 1897 und die Wolkenbruchkatastrophe im Riesengebirge 1926, - Bilder, Berichte und Dokumente von 1888 bis 1945 herausgegeben von Klaus Christian Kasper, Bonn-Oberkassel 1998, Der Lomnitz-Stauweiher bei Erdmannsdorf s. 58, tamże dokumentacja archiwalna, fotograficzna.

24. Uwagi różne

25. Opracował: Program komputerowy karty - Word for Windows - BSiDZT S. Januszewski

tekst

plany, rysunki

zdjęcia fotogr.

miejsce przechowywania negatywów BSiDZT S. Januszewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

nr 1 - zestawienie parametrów zapory i zbiornika

1. Miejscowość

MYSŁAKOWICE

2. Obiekt

SUCHY ZBIORNIK
PRZECIWPOWODZIOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zestawienie parametrów zbiornika

PODSTAWOWE PARAMETRY ZBIORNIKA "MYSŁAKOWICE"

Charakterystyczne poziomy	Rzędna [m npm]	Pojemność zbiornika [mln m ³]	Powierzchnia zbiornika [ha]	Stan na wodowskaziu [m]
Zero górnego wodowskazu w potoku Miłakówka	388,94	-	-	0
Zero dolnego wodowskazu w potoku Miłakówka	387,45			
Dno przepustu wałowego na potoku Miłakówka	389,00			
Zero górnego wodowskazu na potoku Łomnica	394,10	0,77	36,00	
Zero dolnego wodowskazu na potoku Łomnica	394,10	0,77	36,00	
Dno upustu dennego na potoku Łomnica	394,10	0,77	36,00	0
Dno upustu górnego na potoku Łomnica	395,00	1,20	47,50	
Rzędna przelania wody z koryta potoku Łomnica do basenu bocznego	395,40	1,45	56,40	1,30
Korona przelewu	397,50	3,01	90,80	3,40
Maksymalny poziom piętrzenia	398,10	3,56	101,00	4,00
Korona zapory	398,80	-	-	

Wkładkę założył:

Miejsce przechowywania negatywów:

BSiDZT S. Januszewski